

KARL XIII, KUNG AV SVERIGE OCH NORGE

**Hans kongl. höghet stor-amiralens
underdåniga berättelse til hans maj:t
konungen af Sverige om förloppet af
bataillen emellan svenska och ryska
flottorne d. 26 julii 1789. 12 tyska mil
OSO:vart om Öla**

Karlskrona
1789

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu> alla boken.

- <http://search.books2ebooks.eu/>

X
Hans Kongls Höghet Stor-Amiralens

UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

TIL

HANS MAJ: S KONUNGEN

AF SVERIGE

OM FÖRLOPPET AF BATAILLEN

EMELLAN

SVENSKA OCH RYSKA FLOTTORNE

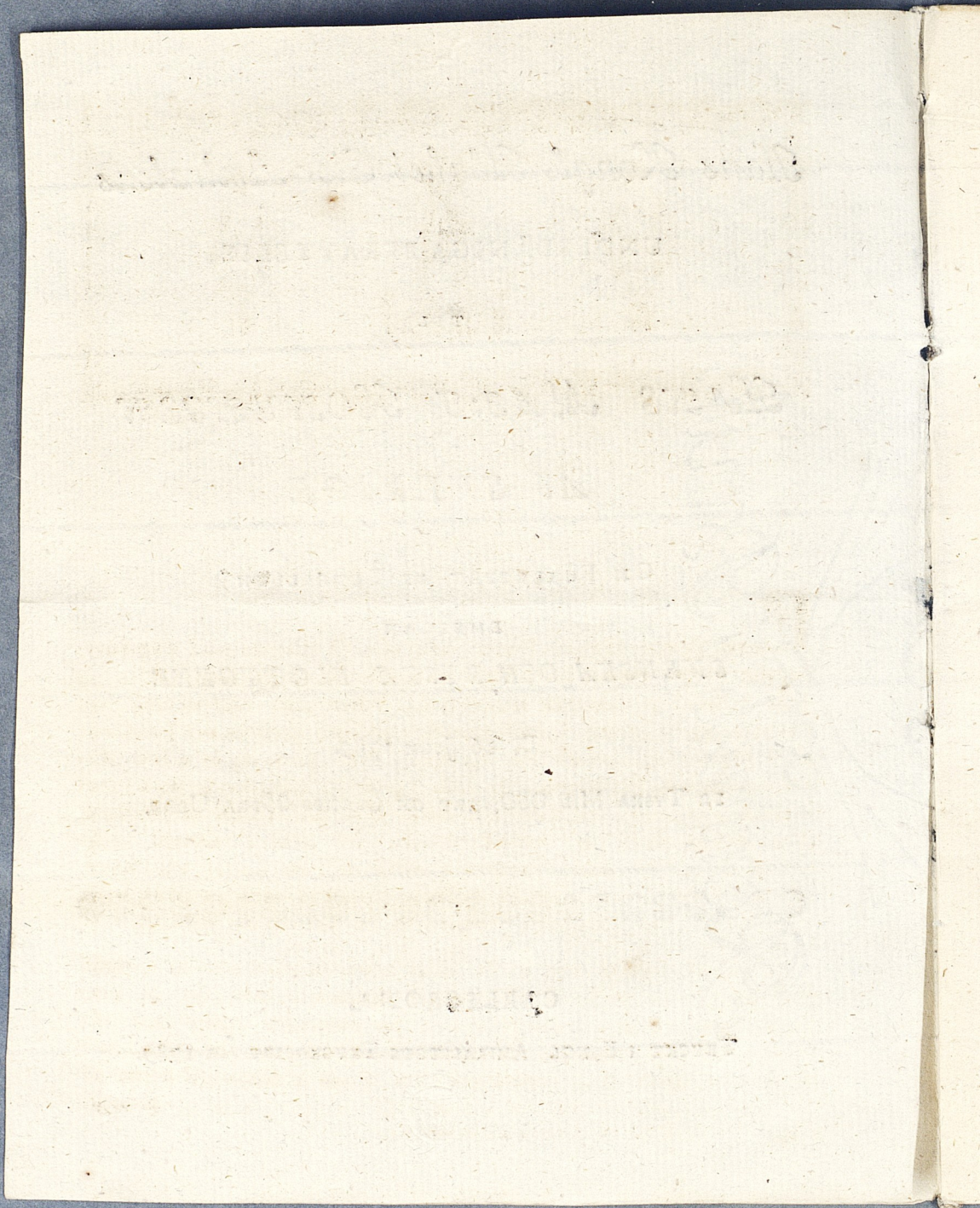
D. 26 JULI 1789.

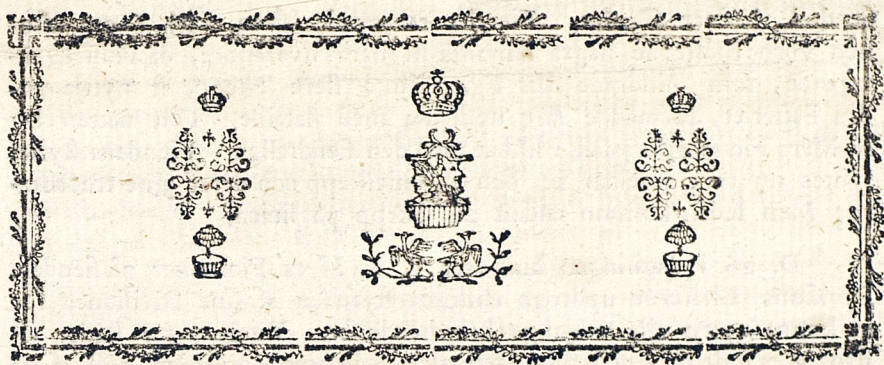
12 TYSKA MIL OSO:VART OM ÖLANDS SÖDRA UDDE.

CARLSCRONA.

TRYCKT I KONGL. AMIRALITETS TRYCKERIET ÅR 1789.

EDER KONGL. MAJ:TS Flotta hade, efter sit vistande nära Kögebugt, kryssat mellan Svenska, Tyska och Ölands vällen samt var d. 24 Julii i beråd at afhämta friskt folk, vatten och förfriskning från Carlsrona, til hvilken ända Fregatterne Jllerim, Jaramas och Jarislawitz med Flottans sjuke voro dit ingångne: När preyningar gätvo *Mig* vid handen at Ryska Flottan *), från 24 til 30 Rangskepp stark, med mycket Fregatter och Brännare varit synt på höjden af Gottland. *Jag* beslöt strax at heldre uplöka än afbida fienden, oaktat 4 Fregatter med Fregatten Camilla och en Cutter voro borta. Flottan hann denna dag til höjden af Öland med en frisk vestlig vind, hvarest Fregatten Jllerim från sin förrättning återkom.

D. 25 Julii styrde E. K. M:ts Flotta SO: vart med då varande Vestliga vind, i tanka at afskåra den fiendteliga Passagen, då Fregatten Minerva signalerade fienden. *Jag* forcerade genast med alla segel til och fick honom kl. 2 e. midd. i sigte, rangerade Flottan i Linie de Bataille under afholningen och gaf signal at samla all styrka på

A 2

fiendtel

*) Commenderad af Amiral-Tschischakoff.

fiendtel. Arriere Gardet. Fienden rangerade åfven. Kl. 6 om aftonen voro Flottorne några Kanonskott nära hvarandra, då vindens ritagande, som hindrade *Mit* Egit, jämre flere Skepp, at nyttja undra Batteriet, förmådde *Mig* upskjuta med Bataille. Om natten låg K. M:ts Flotta upbrasad, i likhet med den fiendteliga. Fiendens styrka syntes nu vara emellan 20 och 24 linieskepp och deraf 3:ne tredäckare; Men sedan kommo endast 21 Skepp på linien.

D. 26 i dagningen höll åter E. K. M:ts Flotta ner på fienden. Divisions Cheferne updrogs enskilda styrellen af sine Divisioner för at kunna nyttja alla möjliga krigshändelser. Vinden var frisk, sedan aftagande och nedhollningen gick långsamt. Fienden höll af på Linie de Bataille, samt plierade ömsom med Avant- och ömsom med Arriere Gardet. Repeterade Signaler blefvo derföre gjorde at öka, forcera och pressa med segel, anfälla på halft Kanonskott och under elden slura på fienden samt använda alla krafter på des Arriere Garde och dubbla eftersta skeppen, och åt Flottans ledare, at styra ned på fiendtel. Ledaren. *Jag* fruktade dock at förlora detta tillfälle, emedan 2:dra Divisionen, som utgjorde Arriere Garde, var afskild, efter och i Lovvart, och samlade derföre til Chef Skeppet fem närmaste Skeppen för om, neml: *Ömheten*, *Prins Carl*, *Galathé*, *Försigtigheten* och *Wadislaff*, hafvande endast efter *Mig Kung Adolf Fredrik*, samt höll Med dem ner på fiendens linie, då en tredäckare i Arriere Gardet, som var närmast, började skjuta på långt håll, men plierade snart, jämte de öfrige, under elden af våra Kanoner, som med sådant eftertryck svarade, at 2:dra Skeppet för om tredäckaren holl ur Linie, oaktar våra Skepp, för nedhollningens skull, ej kunde nyttja hela bredsidan. En half tima senare eller kl. $\frac{7}{2}$ til 3 e. midd. hann 3:dje Division i elden och 2:ne timar derefter syntes fiendteliga Ledaren redlös och genast derpå 2:ne andra, förmodeligen med svåra grundskott, holla ur Linien.

Under hela denna tiden hade *Jag* ej mera än *Min* Secundant efter *Mig* och mot aftonen *Fdaerneslandet*. Men hela 2:dra Division under Contre Amiral *Lijehorns* befäl gjorde ej minsta mine at lyda *Mina* signaler, utom Öfversten och Ridd. *Leyonankar*, Majoren och Ridd. *Wittlock*, Majoren och Ridd. *Grubbe* samt Öfv. Lieuten. och Ridd. *Wagenfelt*, hvilka forcerade med segel ned på fienden, men måste åter intaga sine poster uti Divisionen, emedan Contre Amiralen ej ville

ville understödja dem. Och som elden var häftig uti 3:dje Division, skyndade *Jag* til des biträde; men fiendens Corps de Bataille hade emellertid så mycket hunnit holla undan, at kulorne ej gjorde synnerlig verkan, hvarföre elden uphörde på denna delen af linien, och kl. 8 om aftonen uti Avant Garder. Fienden fortfor at holla undan vor di vind, så länge han kunde synas. Mot 19 Fienteliga Skepp voro blott 17 våra Skepp och Fregater i elden, nemligen hela 3:dje Division och en del af Corpsen. Om natten gick vinden på fydl. kant, hvarföre K. M:ts Flotta höll vind för at beholla lofven, hvilket förmodeligen gaf fienden djerfhet at om morgonen d. 27. med força segel hotla efter; Men så snart E. K. M:ts Flotta var någorlunda rangerad uti Echiquier, vände *Jag* uti Linie de Bataille emot fienden och gjorde signal at afskåra fiendtel. Ledaren, då hela Ryfka Flottan skyndosammanst vände undan samt tog jagt med alla möjliga segel til, formerade sig, men kunde, oaktat alt *Mit* bemödande, ej bringas til Action. Om afton voro båda Flottorne uti Linie: Den Svenska i Lofvart, och återut, hvarföre jag gaf Ordres til Öfversten och Ridd. *Modde* at om natten avancera med 5 Skepp från qveuen och vid dagningen anfalla och dubblera fienden. Vinden blef om natten helt still.

Om morgonen d. 28. var fienden Ofs nära på några Kanonhäll och hade stora öppningar i sin rête; Hvarföre E. K. M:ts Flotta nyttjade sina små fartyg at komma nära inpå honom. Avant Gardet fick äfven Ordres at göra genombrytning, för at få Action decisive, hvarvid Ledaren nyttjade sina Låsegel och Boxerade. Vindens förändring til blåfande från Ostl. kanten gaf fienden Lofven kl. 8 om morgonen. Han slutade sina luckor och höll vind. *Jag* rangerade K. M:ts Flotta i Linie för at tilbjudja honom Action, men som han åter vände och *Mit* Arriere Garde, igenom vindens förändring var mycket i Lå, förbyttes rangeringen uti Echiquier til at få Lofven. Kl. 11 för midd. vände fienden sydvart, formerade sin Linie med bagbords halfar och mycket segel til. *Jag* lät derföre K. M:ts Flotta vända och formera Linie för at anfalla des Arriere Garde på contrair bog. Vinden skralade och Arriere Garder skyndade undan med alla segel til. *Jag* nödgades således å nyo vända uti Echiquier, för at holla Svenska Flottan tvärs för fiendens. Likväl förmärktes hos honom icke minsta lust at angripa, churu förmonlig ställning

Jag lämnar dertill; tvärtom, han forcerade med alla segel undan. Vinden tog til och syntes stadga sig. Jag förlorade härvid allt hopp at bringa en fiende til Action, som til Kanoner och svåra Skepp var E. K. M:ts Flotta mycket öfverlägsen, men som blott syntes vilja draga ut på tiden, hvilket gaf *Mig* anledning tro, at han i deså farvatten väntade på Sundska Flottan. Men sedan *Jag* var så nära Tyska vällen, at ingen Flotta på denna tracten kunde vara, gaf *Jag* Ordres at vända, hvilket fienden börjat 2:ne timar förut i hvarandras kölvatten. Och som han styrde Nordvart, förmodade *Jag* des affigt vara, antingen at holla sig på denna höjden, eller återvända til Finska viken. *Jag* fattade därför det beslut at hastigt söka Sundska Flottan, om den med vesth vinden hade lyft, eller ock anfalla hånne til ankars, om Cronstads Flottan aflägsnade sig för at beräcka sina stationerade Fartyg i Finska viken: äfven ock at låtta fienden i ovishet, om icke Svenska Flottan tog vägen åt finska viken

D. 29 Kl. 10 f. m. lågos utklipporne. De quarlämnade Fregatterne ankommo och berättade at Sundska Flottan låg kvar d. 27 och at den ej varit synt vid Bornholm. *Jag* rangerade därför K. M:ts Flotta uti Linie de Bataille, vände och låg ner emot Bornholm, för at å nyo afvaga Cronstads Flottan, och at, så länge vindarne, nu på Ostl. kanten, ej tillåro Sundska Flottan komma ut, än ytterligare göra försök at bringa den Cronstadska i Action.

D. 30 om morgonen signalerade våra avancerade Fregatter Cronstadt - Flottan, som, då den knappast syntes, lade bi sydvart öfver. Det blef helt stillt. Jag afbidade därför hvad förändring med vinden kunde blifva för at kunna angripa. Den började blåsa från Nordl. kanten och gaf fienden, som knappast var i sigte och i NO, lofven. Som denna vind äfven fatt honom i stånd at lägga sig mellan Carlserona och K. M:ts Flotta och at, medelst sin styrka och välseglande Skepp, på någon tid undvika annan Action, än den som kunde ske til des stora förmön, tils den Sundska Flottan komme i sigte, som gafvo honom en deciderad öfvervigt: Altså har *Jag* manoeuvrerat för at låtta fienden utur stånd af et sådant förslag: genom vindens kastningar tagit lofven och om aftonen hollit emot honom, som å nyo gick undan. Vinden gick nu på nordväst och blef blåfande. *Jag* höll därför Svenska Flottan hela natten tvärs af för den fiendreliga

ga samt låg om morgonen d. 31 Julii sydvästvart, åt hvilken led fienden åfven vände med alla segel til, när han fick Kongl. MAJ:TS Flotta i sigte. Som des förföljande skulle fört E. M:TS Flotta på andra sidan Bornholm och Vinden blåste gynnande för Sundska Flottan at vinna förening, har *Jag* trot *Mig* ej böra mäta Svenska Sjömagtens krigslycka med en så fördubblad styrka, utan gått til ankars på Carlscrona redd kl. 5 om aftonen, sedan alla möjliga förfök varit gjorde, at bringa en öfverlägsen fiende til en decisive Action.

Jag får slutel. i underdånighet tillägga det beröm, den hedrande råttvisa *Jag* är skyldig Chefen af 3:dje Division Öfversten och Ridd. af Stora Korsen *Modée* för des vid Bataillen visade tapperhet, ståndaktighet och Nit, såsom ock *alla Cheserne* uti denna Division samt en del af corpsen neml. Öfversten och Ridd. *Fahlstedt*, Öfversten och Ridd. *Fust*, Öfverste Lieuten. och Ridd. *Nauckhoff*, Majoren och Ridd. *Sahlstedt*, och Capitain och Ridd. v. *Walden*, samt mot slutet Öfversten och Ridd. *Eneshjöld*, hvilka inlagt årofulla bevis af deras outtrötteliga och modigant för E. K. M:TS och Rikets tjenst, och tillkriofver *Jag* endast deså vinsten af denna Bataille. Men deremot nödgas *Jag* beklagel. framföra *Mina* klagomål, öfver Contre Amiral *Liljehorns* upförande, hvilken icke allenast underlätit at lyda *Mina* Ordres, utan åfven hindrat verkställigheten af de Skepps-Chefers uplåt, som velat fullgjöra sine skyldigheter, utom hvilket des förhållande segren blifvit för Svenska Flaggen mycket mera lysande, samt för Fäderneslandet af mångfaldigt större nytta.

Jag har fördenskull låtit arrestera honom och förordnat en Krigs-Rätt, hvars Lagliga Dom, så snart han affagd blifver, skall E. K. M:TS höga skårskådande underkastad blifva. Chef-Skeppet Gustaf III til ankars på Carlscrona redd d. 1. Aug. 1789.

C A R L.

M. SUNDEVALL.

www.books2ebooks.eu